

QAYBTA KOOWAAD

SHARCI

SHARCI LAMBAR 10 ee 11 JUUN 1987
DHISMAHA DIIWAANKA QARANKA
HAWLAHA GUUD IYO KUWA GAAR
AHAANEED.

M A D A X W E Y N A H A J D S

ISAGOO TIXGELINAAYA: oggolaashaha Gudduga joogtada ah ee Golaha Shacbiga;

WUXUU SOO SAARAYAA

SHARCIGA SOO SOCDA:

QODOBKA 1AAD
DIIWAANKA QARANKA

1) Waxaa Wasaaradda Hawlaha Guud iyo Guriyeyna laga abuuray diiwaanka Qaranka ee Konsoltannada, Sharikadaha iyo Qandaraaslayaasha Hawlaha Guud iyo kuwa gaar ahaaneed.

2) Diiwaangelintu waxay ku waajibeysoo cid kasta oo qabaneyso daraasadaha iyo dhismaha guud iyo kuwa Sharikadaha iyo Qandaraaslayaasha Hawlaha Guud iyo gaar ahaaneed ee laga fuljinaayo Dalka gudihiisa iyadoo kuwa shisheeye loo raacayo nidaamka ku xusan faqradda b) ee Qod. 10aad iyo Qod. 20aad ee Sharcigan.

3) Hirgelinta Diiwaanka waxaa mas'uul ka ah Gudqabaneyso daraasadaha iyo dhismaha guud iyo kuwa ha Guud iyo Guriyeynta oo kubniiisa iyo hawlifiisu ku xusan yihiin Qod. 3aad ee Sharcigan.

QODOBKA 2AAD
KA QAYB GELID TARTAN

Tartammada hawlaha guud ee Daalka waxaa ka qayb geli kara oo keliya Sharikadaha, Qandaraaslayaasha iyo Hay'adaha ku qoran Diiwaanka Qaranka, marka laga reebo hawlaha u baahan takhasuska gaarka ah oo kuwa Diiwaanka ku qoran ayan qaban karin.

QODOBKA 3AAD

radda Hawlaha Guud iyo Guriyeynta.

2) Shirarka iyo go'aanada Guddiga waxaa lagu qorayaa buugga shirarka iyadoo ay wada saxiixayaan xubnaha ka soo qayb galay shirkha.

3) Buugga shirarka ma aha mid qarsoodi ah oo cid aljaala ciddii dan ka leh ayaa baari karta, nuqulna weydiisan karta.

QODOBKA 4AAD

FADHIYADA IYO GO'AANADA GUDDIGA

1) Kubnaha Guddiga waxaa magacaabaya Wasiirka Wasaaradda Hawlaha Guud iyo Guriyeynta.

2) Fadhiba Guddigu wuxuu ku ansaxayaa marka ay ka soo qayb galaan ugu yaraan afar xubnood.

3) Go'aannada Guddigu waxay ku ansaxayaan cod hal dheeri ah; haddii ja noqdo barbarro waxaa aqlabiyyad-da leh dhinaca Guddoomiyuhu uu raaco.

4) Kubnaha Guddigu waxay yeelanayaan gunno fadhi oo lagu xaddidi doono Xeer uu soo saaro Wasiirka Wasaaradda Hawlaha Guud iyo Guriyeyntu, isagoo la tashaday Wasiirka Wasaaradda Maaliyadda.

QODOBKA 5AAD

QAYBAHA IYO DARAJOOYINKA DIIWAANGELINTA

1) Diiwaangelintu waxay u kala baxdaa Qaybaha soo socda:

b) hawl dhismo;

t) dhismo jidad, buundooyin iyo kanaaljada;

j) dhismaha dekadaha;

x) dhismaha iyo qodidda ceelasha bijaha;

kh) hawlaha korontada iyo wixii la xiriira

2) Qayb kastaa waxay u sii kala baxdaa darajoo-yinka soo socda marka la fiiriyo qiimaha qandaraaska:

b) qiimaha u dheweeyya Shs. 500.000 — Shs. 2.000.000

t) qiimaha u dheweeyya Shs. 2.000.001 — Shs. 5.000.000

j) qiimaha u dheweeyya Shs. 5.000.001 — Shs. 10.000.000

x) qiimaha u dheweeyya Shs. 10.000.001 — Shs. 30.000.000

kh) qiimaha ka badan Shs. 30.000.000

QODOBKA 6AAD

1) La diiwaangeliyaha waxaa lagu diiwaangelinaya
yaa qaybaha iyo darajooinka Guddigu u garto inuu ku
habboon yahay

2) La diiwaangeliyaha waxaa lagu diiwaangelinaya
qayb kasta saddex darajo oo keliya, iyada oo isla mar-
kaana lagama maarmaan ay tahay in darajooinkaas ay
yihiiñ kuwo isku dhow.

QODOBKA 7AAD
CODSIGA DIIWAANGELINTA

1) Si diiwaanka loogu qoro, La-diiwaangeliyuhu wu-
xuu Guddiga u soo gudbinayaa codsi iyo warbixin ay ku
tifaftiran yihiiñ Shuruudaha Sharciga tilmaamayo.

2) La-diiwaangeliyuhu waa in uu ku soo codsadaa
qoraal gaar ah qayb kastaa asagoo caddeynaya darajada
ama darajooinka uu daneynaayo in lagu diiwaangejiyo.

3) Guddigu wuxuu weydiin karaa faahfaahin, shar-
raxaad, iyo qoraalladii kale ee uu u baahdo wuxuuna sa-
meyn karaa hubin iyo baaris asagoo u xilsaaraya xubin
ka mid ah Guddiga ama Hawlwadeen ka tirsan Wasaarad-
da Hawlaha Guud iyo Guriyeynta.

4) Guddigu waa inuu si degdeg ah go'aan uga gaaree
codsi kasta waana in la gaarsiiyaa codsadaha iyada oo
loo sheegayo sababta go'aankaas.

QODOBKA 8AAD
ISBEDDELKA DIIWAANGELINTA

1) La-diiwaangeliyuhu wuxuu awood u jeeyahay oo
keliya inuu qabto hawlaha qaybahooda iyo darajooinkoo-
da uu ku diiwaangashan yahay. Marka la-diiwaangeliyu-
hu tartan ka qayb galoo wuxuu soo gudbinayaa qoraallada
diiwaangelinta oo waqtigoodu ka horreeyey hal bil.

2) La-diiwaangeliyuhu hadduu u qalmi waxaa loo
oggolaan karaa, sanad kadib, daraiooyinka kale ayada oo
la raacavo faqradda labaad ee Qod, 6aad ee Sharcigan.

3) Haddii la-diiwaangeliyuhu u qalmi waavo ama
ka bixi waayo darajada lagu diiwaangeliyeey, Guddigu wu-

**QODOBKA 9AAD
GAARSIIN QORAAL**

Wax allaala wixii qoraal ah oo la gaarsiinayo la-dii-waaangeliyaha oo ku saabsan fulinta qodobbada Sharcigan waxaa lagu gaarsiinayaa degaankiisa uu ku tilmaamay Muqdisho ama cinwaanka ugu qoran codsigiisa, haddii labada jaga waayo, qoraaliada waxaa loo dhigayaa Xoghaynta Guddiga.

**QODOBKA 10AAD
SHURUUDAHA DIIWAANGELINTA**

- A) Shuruudaha Diiwaangelintu waa sida soo socota:
- 1) Waa in la-diiwaangeliyuhu yanay Soomaali;
  - 2) Waa in la-diiwaangeliyuhu keenaa warqadda dembi la'aanta;
  - 3) Waa in la-diiwaangeliyuhu caddeeyaa waayo-arag-nimadiisa farsamo ee uu ku muujinaayo shahaaddooyin tacliineed iyo qoraallo la xiriira hawlo uu horay u qabtay, cidda uu u qabtay iyo qiimaha hawlaahaas, isagoo muujinaaya qoraallo uu ka sijo ciddii uu u fuliyey hawshaas;
  - 4) Waa in la-diiwaangeliyuhu soo caddeeyaa awood-diisa dhaqaale, guurto, maguurto iyo macaamijkiisa bankiga, iyadoo Guddiga Diiwaangelintu si toos ah u baari karo qoraalladaas;
  - 5) Waa in la-diiwaangeliyuhu soo caddeeyaa qalabka iyo alaabta farsamo ee uu hawsha ku qabanayo, isagoo ku soo liffaaqaya codsiga diiwaangelinta;
  - 6) Waa in la-diiwaangeliyuhu soo caddeeyaa dara-jada uu rabo in lagu diiwaangeliyo;
  - 7) Waa in la-diiwaangeliyuhu soo caddeeyaa haddii uu horey u diiwaangashanaa;
  - 8) Waa in la-diiwaangeliyuhu soo caddeeyaa inaan canshuurta Dawladda lagu lahayn;
  - 9) Waa in la-diiwaangeliyuhu soo caddeeyaa cin-waankiisa.

B) Soo caddeeyata Soomaalinnimada ee bii wisoon fad

- i) Mashaariicda dibadda iaga maalgeeliyo;
- ii) Mashaariicda u baahan aqoon gaar ahaaneed ee kuwa Dalka ka diiwaangashan ayan qaban karin oo Dawladdu u oggolaatay Konsoltannada, Sharikadaha ama Qanddaraajayaasha ajnabiga ah.

**QODOBKA 11AAD
AWOODDA WASIIRKA**

- 1) Wasiirka Wasaaradda Hawlaha Guud iyo Guriyeyntu, kaddib marka uu dhegeysto Guddiga Diiwaangelintu, waxaa uu soo saari karaa Xeer Wasiir oo uu ku qeexaayo tirada iyo aqoonta Shaqaalaha farsamo, tirada iyo tayada qalabka la diiwaangeliyaha looga baahan yahay qayb kasta iyo darajo kasta oo lagu diiwaangeliyaha.
- 2) Sidoo kale Wasiirku wuxuu soo saari karaa Xeer hoosaad uu Guddiga Diiwaangelintu ku fujinaayo xilkiisa.

**Qodobka 12aad
Caddeynta la-diiwaangeliyaha**

- 1, La Diiwaangeliyeasha shakhsj ah shuruudaha ku xusan faqradda 1aad iyo 2aad ee qod, 10aad jyaga ayaa laga rabaa Sharikadaha Saamileeyda ah waxaa laga rabaa shuruudahaas maamulayaasha ama maamulaha keliya ee idman kuwa shjsheeyaha ahna waxaa laga rabaa shuruudahaas maamulaha wakiilka u ah sharikadda, sharikadaha kale waxaa laga doonayaa shuruudaha xubnaha oo dhan,
- 2, Shuruudahaas loogama baahno Hay, adaha Qaranka

**Qodobka 13aad
Galka Diiingelinta**

- 1, La Diiwaangeliye kasta waxa uu leeyahay gal u aar ah oo loogu haayo codsijiisa diiwaangelinta, wixii falal ah oo la xiriira arrintaas iyo qoraaqada ku xusan faqrada ha soo socda:

- 2, Maamule kasta oo loo qabta hawsha qandaraaska ee sharcigan ku xusan waa inuu u soo diraa Xoghawaha guud

la xiriira Qod, 10aad iyo Qod, 11aad ee Sharcigan,

Qodobka 14aad

Sababaha laali kara Diiwaangelinta

a) Waxaa Diiwaangelinta laali kara sababaha soo sooda:

1, Oggotaansho nesnis looga hortagaayo caadeyn kicid,

2, Xukun Maxkamadeed oo aan kama dambeys ahayn oo la xiriira diidmo ku qorid Diiwaanka si waafaqsan qod, 8aad ee Sharcigan,

3, Marka la hubjyo in ay jirto dadaal xumo ama fuln la'aan ama kala go' ku dhacda fulinta hawlaha qandaraaska lagu qaatay,

4, In la jebiyey shuruudaha u degsan maalgelinta shisheeye iyo maamul xumo culus ee ku saabsan shuruudaha Nabadgeyada iyo daryeeika Shaqaalahaa,

5, Fulin la'aan waajibaadka ku xusan fagradda 3aad ee qod, 13aad ee Sharcigan,

b) Laalidda diiwaangelinta ee ku xusan lambarka 4aad iyo lambarka 5aad waa inaysan ka yaraan laba bilood kana badnaan hal sano.

Qodobka 15aad

Sababaha ka tirtiridda diiwaanka

Waxaa Diiwaanka la isaga tirtirj karaa sababaha soo sooda:

1, ku dhawaaqid kicid,

2, Xukun Maxkamadeed kama dambeys ah oo la xiriira diidmo ku qorid Diiwaanka oo waafaqsan qod, 8aad ee Sharcigan,

3, Marka la hubjyo in ay jirto khayaano, dadaal xumo iyo gefaf culus oo la xiriira fulinta hawlaha qandaraaska lagu qaatay,

, Ka waantoobi la'aanta dembiyada ku xusan Lam, 3, 4 iyo 5 ee qodobka hore,

5, Ka soo bijid la'aanta shuruudihii saldhigga u ahay Diiwaangelinta ama haddii la hubjyo in diiwaangelinta lagu helay been abuur,

1, Marka laga reeb_O arrimaha ku xusan faqradaha laad ee labaad qodob ee hore laajidda iyo ka tirtiridda diiw aank_a waxaa ku d'hawaaqaya Guddiga, kaddib marka uu hub_O runta qoraaada, waana inay s_I qoraal ah ugu gudbi yaan la diiwaangeliyaha,

2, Guddigu intuusan ku dhawaaqin go'aanka hore, Waa inuu u guuuuyaayaa la diiwaangeliyana qoraaliada la xi riir_a saa_Oana laajidda ama ka tirtiridda, La Diiwaangeliyu hu waa inuu ku keeno jawaabdiisa mudd_O 15 maalmood gu dhood_a ah, muddadaas kaddib guddigu wuxuu soo saari ka raa go'aankiisa,

3, La Diiwaangeliyeasha laga tirtiro diiwaanka cod si cusub ma keenan karaan mudd_O Saddex Sano ah,

Qodobka 17aad

Kharajka Diiwaangelinta

La Diiwaangeliyuhu wuxuu bixinayaa sannad kasta kharajka diiwaangelinta oo ah sida soo socota,

b) sh,so, 10,000/= heerka sh,so, 500,000 ilaaash,se
2,000,000,

t) sh,so, 20,000/ heerka shs, 2,000,001 ilaa sh,so
10,000,000

j) sh,so, 50,000/ heerka sh,so, 10,000,001 iyo
Wxiji k_a badan

x) sh,so, 100,000/ Shariikadaha Ajnabiga ah,

Qodobka 18aad

Bixinta Kharajka Diiwaangelinta

1, La Diiwaangeliye kasta waa inuu u keenaa guddiga Diiwaangelinta caddeyn inuu bixiyey kharajka diiwaangelinta Sannadka soo socda intaan bisha sannadka ugu horeysa dhammaanjin,

2, La diiwaangeliye kasta waxaa la siinayaa caddeyn soconeysa hal san_O oo uu bixiyey kharajka diiwaangelinta

ee ku tilmaaman Qod. 17aad ee sharcigan.

3. La diiwaangeliyaha bixin waaya kharajka ku xusan Qod. 17aad waxaa laga laajayaa ku qoronaashada diiwaanka.

Qod. 19
Khasiraad

1. Guddiga Diiwaangelintu waxay awood u leeyihiiin in ay ku khasiraan lacag dhan Sh.So. 100,000/= jlaa Sh.So 500,000/= cid kasta oo ku xadgudubta Qodobada Sharcigan dhigaayo, haddil xadgudubkaasi uusan keeney-nin ka laalid, ka tirtirid diiwaanka ama dembi Maxkamad ku shaqo leedahay.

2. Qofkii Guddiga Diiwaangejintu khasiro wuxuu cabasho u qoran karaa muddo 15 maalmood gudahood, laga billeabo taariikhda go'aanka khasiraadda gacanta laga saaro, Wasiirka Wasaaradda Hawlaha Guud iyo Guriyeynta oo yeelanayo go'aanka kama dambeysta ah.

Qandaraaslayaasha iyo Konsoltannada qalaad

Qod. 20

1. Qandaraaslayaasha iyo Konsoltannada, qalaad ee la dii waangejyo waxaa loo sameynayaa diiwaangelin meel ku gaar ah oo caddeyneysa muddada uu dalka joogaayo iyo wixii kale oo caddeyn ah.

2. Diiwaanka waa laga tirtirayaa markii muddada la diiwaangeliyey dhammaato, haddii aan la helin sabab waqtiga loogu kordhiyo.

Qod. 21

Qiimeeynta tartammada

Iyadoo mar waliba la raacayo shuruucda tilmaamaya habka bijinta qandaraasyada Hawlaha Guud, waxaa Wasaaradda iyo Wakiijadeeda Gobollada yeelanayaan awood-da qiimeeynta tartammada shareigan ku xusan haddii Hey-ad kale aysan laheyn sharci ahaan awooddaas.

Qod. 22
Baabi'in

Waxaa la baabi'iyey Sharciga 71 ee 22 Nofember 1970 «Diiwaanka Qaranka ee Qandaraaslayaasha» iyo sharci kasta oo ka hor jmaanaaya ama aan la socon karin Sharcigan.

Qod. 23
Dhaqan gelid

Sharcigan wuxuu dhaqan gelayaa marka uu saxiixo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Dimoqaraadiga Soomaaliya waxaana lagu soo saarayaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda.

Muqdisho, 11 Jun 1987

MADAXWEYNAHA J.D.S.
(Maxamed Siyaad Barre)

